

Prípadová štúdia č. 1

CHIOSTRI DI SAN PIETRO (REGGIO EMILIA, TALIANSKO) : ZHODNOCOVANIE DEDIČSTVA PROSTREDNÍCTVOM KULTÚRNYCH A HOSPODÁRSKYCH ČINNOSTÍ

PREHĽAD PROJEKTU REGENERÁCIE

Typ brownfieldu: Historické dedičstvo

Rozpočet: 4,2 mil. €

Dátum začatia projektu : 2006

Súčasný stav projektu: Dokončený

Typ zásahu : Trvalý

Oblasti zásahu: Kultúra, sociálne inovácie, verejný priestor

LOKALIZÁCIA A GEOGRAFICKÝ KONTEXT

Krajina: Taliansko

Región: Emilia-Romagna

Mesto: Reggio Emilia,
172 000 obyvateľov

Geografický kontext: Stredne veľké historické mesto v dynamickom priemyselnom regióne

OPIS PÔVODNÉHO BROWNFIELDU

Kláštor San Pietro bol postavený v 15. storočí. Potom sa používal ako súdny dvor a neskôr ako kasárne. Pozostáva z kostola, dvoch kláštorov, vojenskej stajne a veľkého nádvorja a má výraznú umeleckú hodnotu. Hoci bol komplex zapísaný do zoznamu pamiatok, od 50. rokov 20. storočia bol opustený a chátral. Tento rozsiahly areál v centre mesta bol pre obyvateľov neprístupný až do roku 2006, keď ho mestská samospráva Reggio Emilia odkúpila od štátneho majetku za 1,1 milióna eur (10 % odhadovanej hodnoty).

CIELE PROJEKTU REGENERÁCIE

Ciele zodpovedajú rôznym krokom realizácie projektu. Po prvé, cieľom bolo zrekonštruovať historický komplex podľa prísnych opatrení ochranárov. Po druhé, regenerácia vonkajších priestorov (bez umeleckej hodnoty) bola zameraná na začlenenie nádvorí do mestskej krajiny, rozvoj spoločenskej funkcie miesta stretávania a usporiadania verejných podujatí pod holým nebom v kláštore. Po tretie, boli vypracované ďalšie nápady týkajúce sa regenerácie budov.

Cieľom bolo štruktúrovať komplex okolo štyroch hlavných pilierov: *Art in Chiostri* (kde sa konajú medzinárodné výstavy, koncerty a verejné čítania), *Lab in Chiostri* (centrum sociálnych inovácií), *Work in Chiostri* (co-workingový priestor) a *Food in Chiostri* (bar a reštaurácia). Najmä centrum sociálnych inovácií (nazývané LAU, *Laboratorio Aperto Urbano*, Otvorené mestské laboratórium) je koncipované ako miesto, v ktorom môžu podniky, občania, združenia a univerzity organizovať a zúčastňovať sa školení na rôzne témy.

VÝSLEDKY

Od ukončenia projektu obnovy v roku 2019 sa dosiahli tieto výsledky:

- Komplex je teraz otvorený a bol pozitívne prijatý obyvateľmi a rôznymi skupinami používateľov.
- Jeden z najvýznamnejších fotografických festivalov v Taliansku (*Fotografia Europea*) sa koná každú jar a len v roku 2021 prilákal viac ako 15 000 návštevníkov, aj napriek obmedzeniam súvisiacim s pandemiou. Každoročne sa tu koná 10 až 15 koncertov a tanečných predstavení, najmä v najväčšom kláštore.
- LAU organizuje 40 až 50 podujatí ročne. Najúspešnejšie iniciatívy sa týkajú inkubátora pre začínajúce podniky a partnerských projektov s univerzitami v oblasti digitalizačných trendov.
- Co-workingové priestory boli obzvlášť postihnuté dôsledkami pandémie a trpia nízkou návštevnosťou.

KONTEXT A PÔVOD PROJEKTU

Mestská samospráva mesta Reggio sa zaujímala o regeneráciu komplexu od roku 2006. Neexistoval však jasný národný alebo regionálny program (a financovanie), ktorý by umožnil dôležité rekvalifikačné práce. V záujme sprístupnenia komplexu verejnosti boli vykonané len sporadické zásahy. Príležitosť na ambicióznou transformáciu sa naskytla, keď región Emilia-Romagna prijal operačný program EFRR na roky 2014 - 2020. V rámci osi č. 6 OP s názvom „Udržateľné a participatívne mestá“ (30 miliónoch EUR) sa v každom z deviatich okresných sídiel predpokladalo vytvorenie centra sociálnych inovácií (*Laboratori Aperti Urbani*).

FÁZY REALIZÁCIE

Proces regenerácie sa vyznačoval tromi hlavnými fázami:

- Komplex, ktorý sa stal majetkom mestskej samosprávy v roku 2006, bol v rokoch 2006 až 2017 len dočasne využívaný na kultúrne podujatia (najmä *Fotografia Europea*) s minimálnymi nákladmi (bezpečnostné práce, osvetlenie, upratovanie).
- V roku 2017, kedy projekt získal podporu z EFRR, mestská samospráva poverila architektonickú kanceláriu a dve stavebné spoločnosti obnovou komplexu
- Od roku 2019 v komplexe sídli LAU, niekoľko kultúrnych podujatí a co-workingový priestor.

- Mestská samospráva kupuje lokalitu od štátneho majetku
- Vykonáva sa len málo rekvalifikačných prác

- V komplexe sa po prvýkrát koná fotografický festival „Fotografia Europea“.

- Pridelenie prostriedkov z EFRR z regiónu
- Začiatok prác

- Koniec prác
- Výber prevádzkovateľa, ktorý spravuje LAU a reštauráciu, mestskou samosprávou

- Očakáva sa, že dodávateľ spravujúci LAU dosiahne plnú kapacitu samofinancovania

FAKTORY ÚSPECHU

- Región Emilia Romagna je na národnej úrovni známy tým, že je veľmi efektívny pri získavaní a riadení finančných prostriedkov EÚ a má vysokú kapacitu spolufinancovania.
- Projekt profitoval z dobrej koordinácie medzi regiónom, mestskou samosprávou a dodávateľmi
- Multifunkčný proces regenerácie s účasťou viacerých zainteresovaných strán. Pred fyzickou obnovou sa uskutočnili skúšobné podujatia, ktoré umožnili demonštrovať potenciál lokality pre verejné využitie a privlastnenie.

PREKÁŽKY A ŤAŽKOSTI, KTORÉ SA VYSKYTLI

- Prísne lehoty (dva roky prác) na splnenie podmienok stanovených regiónom na investovanie finančných prostriedkov EÚ.
- Prísne reštaurátorské obmedzenia na ochranu umeleckého dedičstva
- Značná administratívna záťaž (vykazovanie a audit) pre mestské samosprávy využívajúce finančné prostriedky EÚ.

SPRÁVA PROJEKTU

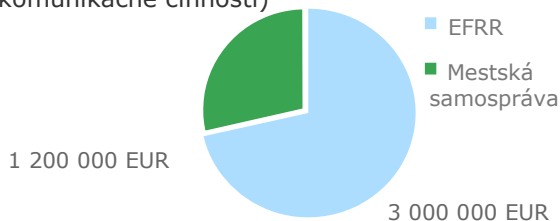

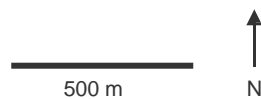
- Celý komplex vlastní mestská samospráva.
- Spoločnosť *Zamboni Architetti* bola poverená riadením rekvalifikačných prác pod dohľadom dozorného orgánu pre kultúrne dedičstvo.
- Na riadenie LAU, co-workingového priestoru a reštaurácie vybrala mestská samospráva konzorcium družstevných podnikov („*Consorzio Cooperative Sociali*“), ktoré bude do roku 2022 podporované postupne sa znižujúcou ekonomickou podporou mestskej samosprávy.
- Kultúrne činnosti v plnej miere riadi Fondazione Magnani, sponzorované verejnými aj súkromnými aktérmi.

FINANCOVANIE

Celkový rozpočet projektu: 4,2 milióna EUR (bez zohľadnenia 1,1 milióna EUR na kúpu komplexu). Fyzická obnova: 2,7 milióna EUR (1,25 milióna EUR na riadenie; 400 000 EUR na komunikačné činnosti)

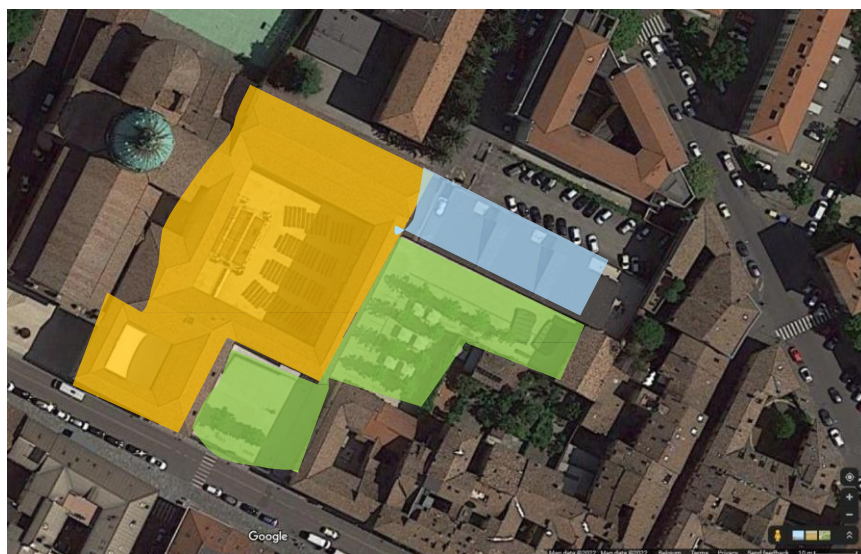
Zdroj: Snímka obrazovky Mapy Google

Legenda

- Výstavný priestor okolo dvoch kláštorov (Art in Chiostri)

- Co-workingový priestor, centrum sociálnych inovácií a reštaurácia (Lab in Chiostri, Work in Chiostri, Food in Chiostri)

- Zmiešané využitie a funkcie na nádvorí

Zdroj: Snímka obrazovky Mapy Google

ZDROJE

- Bertolini A. & Giuelro G., 2019. Chiostri di San Pietro, un simbolo per Reggio Emilia, Il giornale dell'architettura.
- Rinaldini et al., 2016. Stare sulla frontiera: il caso Laboratorio Urbano Aperto dei Chiostri di San Pietro, Reggio Emilia (Capitolo 9)
- Rozhovor - Andrea Zamboni (Zamboni Associati) a Chiara Testoni (Municipality of Reggio Emilia), 8.2.2022.